

Súhrnná správa o záväzkoch vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave za rok 2022

Doprava je jeden z kľúčových faktorov rozvoja každej modernej spoločnosti, pričom sama o sebe nie je cieľom, ale prostriedkom hospodárskeho rozvoja a predpokladom k dosiahnutiu sociálnej a regionálnej súdržnosti. Verejná osobná doprava má z celospoločenského hľadiska charakter verejnej služby, ktorej ťažisková úloha spočíva v uspokojovaní každodenných požiadaviek na dopravu obyvateľstva (cesty do zamestnania, škôl, úradov, do zdravotných zariadení a pod.). Na tejto úlohe sa rozhodujúcou mierou podieľa pravidelná verejná osobná doprava - na území Trenčianskeho samosprávneho kraja v prevažnej miere prímestská autobusová doprava.

Súhrnná správa o záväzkoch vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme je vypracovaná v súlade s článkom 7 Nariadenia európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenie Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70 (ďalej len Nariadenie EU).

Prímestskú dopravu na území TSK realizujú dvaja zmluvní dopravcovia **SAD Prievidza a. s. a SAD Trenčín, a. s.** na základe Zmlúv o výkone vo verejnom záujme vo vnútroštátnej pravidelnej autobusovej doprave – prímestskej autobusovej doprave na území Trenčianskeho samosprávneho kraja zo dňa 30.10.2009 v znení jej dodatkov (ďalej len Zmluva), ktoré sú uzatvorené v súlade s platnou legislatívou a nariadeniami EÚ, Plánom dopravnej obslužnosti TSK, schválenými cestovnými poriadkami. Uzatvorením zmluvy dopravcovia podliehajú prepravnej, prevádzkovej a tarifnej povinnosti.

Realizáciou objednaných dopravných výkonov, resp. tarifných kilometrov a tým spojených služieb vo verejnom záujme zabezpečuje Trenčiansky samosprávny kraj (ďalej len TSK) dopravnú obslužnosť svojho územia a územia príľahlých obcí susedných samosprávnych krajov (23 autobusových liniek, kde cieľová zastávka je mimo územia TSK, t. j. v susednom samosprávnom kraji), čím poskytuje občanom každodennú mobilitu do zamestnania, do škôl, do lekárskeho zariadení, na úrady, za voľno-časovými aktivitami a ostatnými potrebami.

Na **207 autobusových linkách** (SAD Trenčín, a. s. – 121 liniek; SAD Prievidza a. s. – 86 liniek) prímestskej autobusovej doprave bolo v **roku 2022 prepravených 17 008 803 osôb**. So **419 autobusmi** prímestskej dopravy vykázali dopravcovia 23 034 621 ubehnutých kilometrov (v tom: **21 498 241 tarifných km** podľa schválených cestovných poriadkov a v súlade s aktualizovaným Plánom dopravnej obslužnosti TSK), obslúžili **celkovo 276 obcí a miest v rámci územia TSK** (okresy: Trenčín, Ilava, Nové Mesto n/V, Myjava, Považská Bystrica, Púchov, Bánovce n/B., Prievidza, Partizánske).

Prehľad rozsahu služieb vo verejnom záujme – **základné ukazovatele**: objem ubehnutých kilometrov, ekonomicky oprávnené náklady, výnosy, výška poskytnutého príspevku na vykrytie preukázanej straty z poskytovania služieb vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave, počet prepravených osôb.

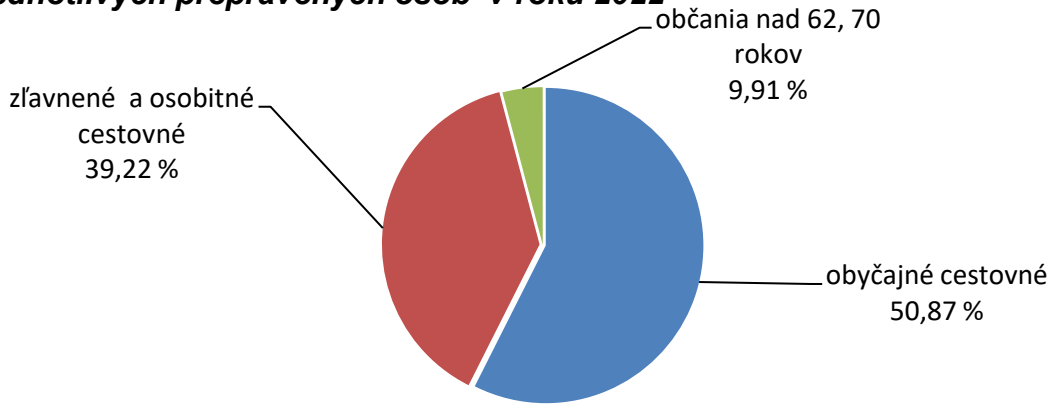
Tabuľka č. 1

Základné ukazovatele	rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Počet ubehnutých kilometrov (km)	23 671 560	23 500 402	23 727 338	23 824 417	21 898 198	23 150 180	23 034 621
Ekonomicky oprávnené náklady (eur)	29 605 996	31 780 554	34 211 456	36 814 247	35 865 460	37 32 889	40 835 435
Tržby z cestovného(eur)	12 393 012	11 883 462	11 427 888	11 439 167	7 878 049	8 637 49	10 599 397
Poskytnutý príspevok (eur) *	18 078 104	19 286 060	22 207 988	26 869 174	28 613 530	31 500 908	32 646 513
Počet prepravených osôb (osoby)	22 682 391	21 819 501	21 315 444	20 979 525	13 553 73	13 520 076	17 008 803

Zdroj: Výkazy, ktoré dopravné spoločnosti predkladajú v zmysle Zmluvy pri zúčtovaní preddavkov náhrady preukázanej straty za poskytnuté služby vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave – vlastné spracovanie;

Poznámka: *) = príspevok poskytnutý v bežnom roku podľa Zmluvy vr. zúčtovania I. až III. štvrťrok a vr. vyrovnania IV. Q. z predchádzajúceho roku.

V roku 2022 **prepravili** zmluvní dopravcovia v prímestskej autobusovej doprave **17 008 803 osôb**, z toho 8 653 162 osôb za obyčajné cestovné (čo je 50,87 % z celkového počtu prepravených osôb), 6 670 086 osôb za zľavnené a osobitné cestovné (žiaci, študenti do 26. roku veku, ŤZP, ŤZP-S, deti do 6 roku veku, zľavnené cestovné v rámci ETM a pod.), čo predstavuje 39,22 % z celkového počtu prepravených osôb a 1 685 555 občanov nad 62 a 70 rokov veku, t. j. 9,91 % z celkového počtu prepravených osôb.

Podiel jednotlivých prepravených osôb v roku 2022

Zdroj: Výkazy, ktoré dopravné spoločnosti predkladajú v zmysle Zmluvy pri zúčtovaní preddavkov náhrady preukázanej straty za poskytnuté služby vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave – vlastné spracovanie;

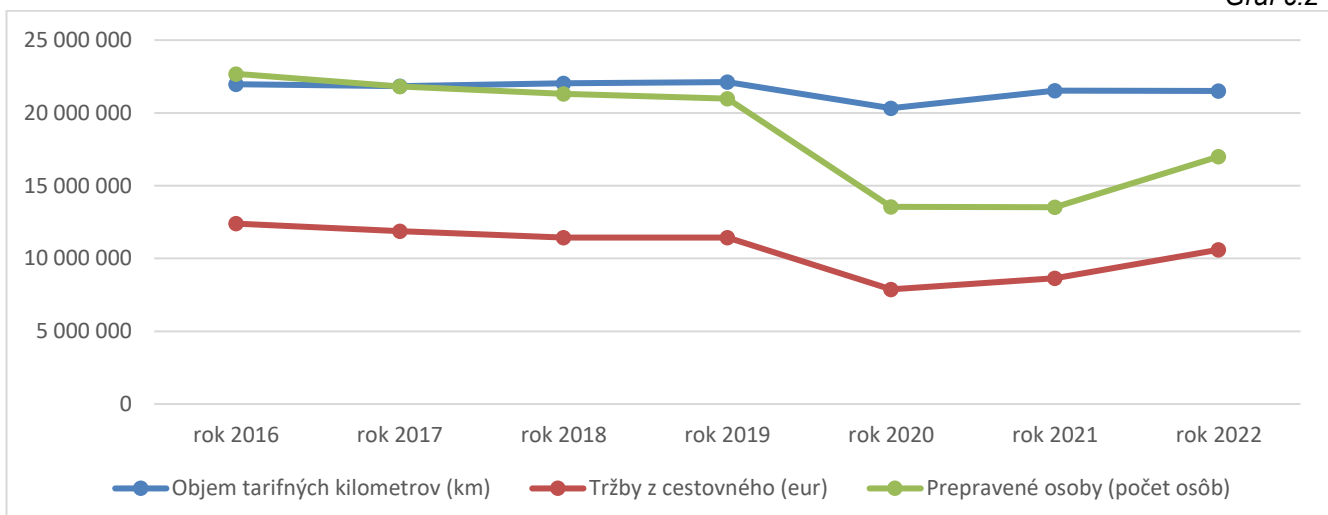
Trenčiansky samosprávny kraj z dôvodu rastúcich finančných prostriedkov z Rozpočtu TSK v dôsledku hospodárskej a energetickej krízy, ktoré vynakladá na služby vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave pristúpil v súčasnosti so zmluvnými dopravcami k realizácii opatrení na podporu cestovania autobusovou dopravou s cieľom zastabilizovať, popr. zvýšiť počet cestujúcich.

Trenčiansky samosprávny kraj v roku 2022 v súlade s Plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na rok 2013 – 2023 (ďalej len PHSR TSK) zamerlal pozornosť na riešenie konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy so zámerom zastabilizovať pokles cestujúcich v prímestskej autobusovej doprave aj v tejto zložitej situácii formou **skvalitnenia a zatraktívnenia poskytovaných služieb vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave** s cieľom zabezpečenia dopravnej obslužnosti v súlade s aktivitou **2.1.3. konkurencieschopnosť verejnej osobnej dopravy PHSR TSK na roky 2013 – 2023 a to:**

- Dopravca SAD Prievidza a. s. s cieľom zvyšovania atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy obstaral 5 ks ekologických nízkopodlažných autobusov prostredníctvom nenávratného finančného príspevku,
- TSK sa zamerlal na pravidelné sledovanie a vyhodnocovanie jednotlivých autobusových spojov/liniek a ich prispôsobenie aktuálnej situácii s cieľom efektívneho využívania prímestskej autobusovej dopravy v tomto období a za účelom realizácie optimalizácie prímestskej autobusovej dopravy v súlade s Plánom dopravnej obslužnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja.
- Realizácia optimalizácie prímestskej autobusovej dopravy v rámci zmien cestovných poriadkov prímestskej autobusovej dopravy od 01.04.2022 vrátane zabezpečenia prestupných uzlov.
- Zabezpečenie dopravy v rámci tzv. Spoločného dopravného územia na území mesta Partizánske a mesta Trenčín za účelom zefektívnenia prímestskej autobusovej dopravy, zvýšenia podielu verejnej osobnej dopravy voči individuálnej doprave a skvalitnenia dopravnej obslužnosti. Cieľom je zabezpečenie prepravy cestujúcich na území mesta Partizánske a mesta Trenčín autobusovými spojmi prímestskej dopravy a mestskej hromadnej dopravy a ich vzájomná koordinácia.

Vývoj základných ukazovateľov: počet prepravených osôb, tržieb z cestovného, príspevku od roku 2016

Graf č.2

Zdroj: Výkazy, ktoré dopravné spoločnosti predkladajú v zmysle Zmluvy pri zúčtovaní preddavkov náhrady preukázanej straty za poskytnuté služby vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave – vlastné spracovanie;

V roku 2022 bola prevádzka prímestskej autobusovej doprave v štandardnom režime, t. j. prevádzka bola bez obmedzení. Vzhľadom na túto skutočnosť a s medziročným porovnaním zaznamenávame zvýšenie počtu prepravených osôb o 3 488 727 osôb a tým zvýšenie tržieb z cestovného o 1 961 907,00 eur.

Medziročné zvýšenie tržieb z cestovného predstavuje zvýšenie o cca 22,0 %, pričom musíme skonštatovať, že i napriek zvýšenému počtu prepravených osôb a zvýšeniu tržieb z cestovného v roku 2022 zaznamenávame nižšie tržby z cestovného v porovnaní s rokom 2019 o 839 770,00 eur, t. j. nižšie tržby z cestovného ako pred pandémiou.

Zároveň musíme pripomenúť aj skutočnosť, že Trenčiansky samosprávny kraj poskytoval odo dňa 28.02.2022 bezplatné cestovanie pre všetkých utečencov z Ukrajiny, ktorí majú štatút cudzinca žiadajúceho o poskytnutie dočasného útočiska. Za obdobie od 28.02.2022 do 30.06.2022 bolo na území kraja bezplatne prepravených viac ako 140 tis. ukrajinských utečencov.

Snahou Trenčianskeho samosprávneho zabezpečiť dopravnú obslužnosť územia s cieľom zvyšovania kvality poskytovaných služieb. Službami vo verejnom záujme TSK zabezpečuje dopravnú obslužnosť územia a udrжанím objemu objednaných dopravných výkonov je cieľom na poskytnutie občanom dostatočnú ponuku dopravných služieb ich každodenného života t. j. zabezpečenie dopravných služieb do zamestnania, do škôl a školských zariadení, do zdravotníckych zariadení, úradných inštitúcií, kultúrnych a iných zariadení.

Spracoval: Ing. Dagmar Dedeková, odbor dopravy